

Mühendislere ticaret odalarına kayıt zorunluluğu ve 3-8 yıl arasında deneyim şartı getiren düzenlemelere karşı Danıştay'a başvuruldu...

EMO'DAN ELEKTRİK TESİSLERİ PROJE YÖNETMELİĞİ'NE İTİRAZ

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği'ndeki EMO'nun serbest müşavir mühendis belgesi (SMM Belgesi) düzenleme yetkisini tüzel kişiler için yok sayan ve yüksek gerilim projesi hazırlayan mühendislere deneyim şartı getiren düzenlemelere karşı yargıya başvurdu.

Danıştay'a 25 Ocak 2010 tarihinde yapılan başvuruda, Resmi Gazete'de 16 Aralık 2009 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istendi. İptali ve yürütmesinin durdurulması istenen yönetmeliğin 5. maddesinin 3. fıkrasının (b) ve (ç) bendi ile EMO'nun SMM Belgesi düzenleme yetkisi ticaret odalarına devredilirken, aynı maddenin 7. ve 15. fıkraları ile yüksek gerilim enerji tesislerinin projelerini hazırlayan mühendisler 3-8 yıl arasında deneyim şartı getirilmiştir.

Dava dilekçesinde, "TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Serbest Müşavir Mühendis (SMM) Hizmetleri Yönetmeliği'ne atıflarda bulunularak, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın yeni düzenlemesiyle EMO'nun Anayasa'dan ve 6235 sayılı TMMOB Yasası'ndan gelen yetkilerinin yok sayıldığı belirtilmiştir. EMO'nun SMM Belgesi düzenleme yetkisini tüzel kişiler için yok sayan

yönetmelik hükümleri ile mühendislik hizmetlerinin "ticari faaliyet" olarak algılandığına dikkat çekildi. EMO'nun yönetmelikle yaptığı düzenlemelerde ise SMM deyiminin yalnızca kendi hesabına çalışan mühendisleri değil, bir şirket bünyesinde ortak ya da ücretli çalışan mühendisleri de kapsadığı vurgulanarak, şöyle denildi:

"Burada üretilen hizmetin esaslı önem taşımakta olup, bu hizmetin şahıs şirketi olarak ya da bir ticari şirket olarak yürütülmesinin önemi bulunmamaktadır. Diğer yandan SMM Yönetmeliği'nin 8.

Maddesinde, belge verme esasları düzenlenerek, kendi hesabına çalışan mühendisler yanında, şirketlere hangi koşullarda tescil belgesi verileceği belirlenmiş, her ticaret şirketine mühendislik şirketi olarak belge verilmemesi benimsenmiştir. Buna göre şirketlerin sermayelerinin belirli orandaki paylarının mühendisler için olması öngörülerek, belgelenecek şirketlerin gerçekten mühendislik şirketi olmaları hedeflenmiştir."

Ticaret odalarına ancak tacirlerin üye olduğu belirtilen dilekçede, "Dola-

yısıyla mühendisler aynı zamanda tacir sıfatını taşıyorlarsa, ancak bu sıfatları gereği olan işlerden dolayı Ticaret Odası ile ilişkilendirilebilirler. Mühendislik faaliyetleriyle ilgili olarak, üye olmak zorunluluğu bulunan, 6235 sayılı Yasa gereği ilgili meslek odasıyla ilişkilidirler” vurgusu yapıldı.

Dava dilekçesinde şöyle denildi:

“Müvekkil Oda, kendi alanına ilişkin düzenlemeleri yapmaya ve üyelerini denetlemeye tek yetkili organdır. Bu amaçla çıkartmış olduğu yönetmeliklerde düzenlenen hükümler yerine, başka kurum ve kuruluşlarının düzenlemeleri ya da idari kararları ikame edilemez. Meslek mensuplarının, bir şirket kurmak yoluyla, kendi meslek odalarının gereklerini yerine getirmesinden kaçınarak, tamamen Ticaret Odasının bünyesi altına alınması olanağı bulunmamaktadır. Bu durum, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olan müvekkil Oda'nın görev alanının gaspı anlamını taşımaktadır.

3. fıkranın (b) bendinde belirtilen durumlarda bulunan tüzel kişiler Müvekkil EMO'dan SMM-BT belgesi, (ç) bendinde belirtilen durumlarda ise işe uygun olarak SMMHB (Serbest Müşavir Mü-

hendislik Hizmet Belgesi) almak suretiyle faaliyet yürütmektedirler. Bu düzenlemenin aksine, müvekkil Oda'nın üyeleri üzerindeki denetim ve gözetim yetkisini ortadan kaldırarak ya ticaret odası kaydı ya da yalnızca mühendislik diploması ile faaliyet gösterebileceğinin öngörülmesi, dava konusu hükümleri yetki, konu ve amaç bakımından hukuka aykırı kılmaktadır.”

“Deneyim Şartı Kaos Yaradır”

Yönetmeliğin 5. maddesinin 7. fıkrası ile 5 megavat üstü santral projelerinde yine santral işlerinde 8 yıl deneyimli mühendis aranması ve deneyim sahibi olduğu santralin gücüne göre de deneyim süresi koşulunda indirim öngören düzenlemeye de dilekçede şöyle itiraz edildi:

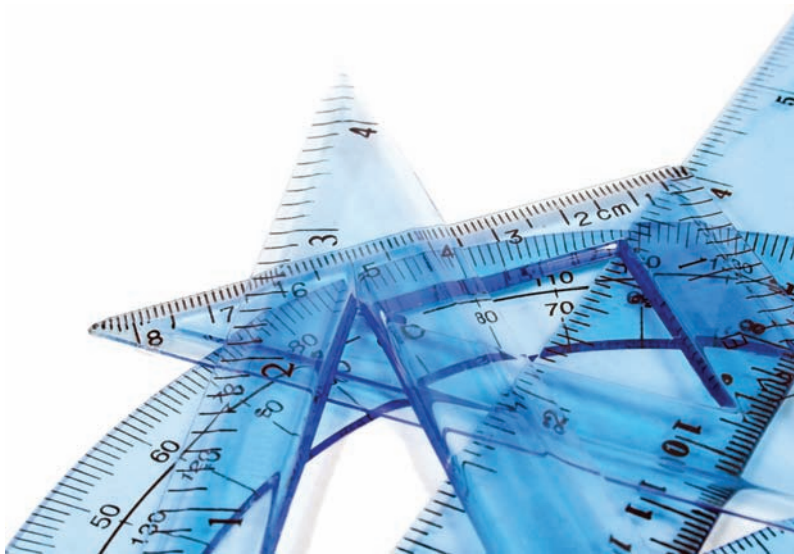
“Öncelikle elektrik üretim santrallerinin çeşitli güç değerlerine göre sınıflandırılarak, her bir sınıf için ayrı sürede deneyim şartı getirilmesinin bilimsel ve teknik olarak herhangi bir anlamı bulunmamaktadır. Hangi güçte bulunursa bulunsun elektrik üretim santrallerinin projelendirilmesinde sahip olunması gerekli mühendislik eğitimi ve bilgisi açısından bir ayrıma gidilemez.

Kaldı ki elektrik mühendisleri üniversitede almış oldukları eğitimle kuvvetli akım tesislerine yönelik proje hazırlama yeterliliği kazanmakta ve yasal olarak da bu alanda faaliyet göstermelerinin önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır. Diğer yandan düzenlemeyle getirilen esaslarda genel olarak mühendislik deneyiminden bahsedilmemiş, elektrik üretim santralleri alanında edinilen deneyime sahip olunması öngörülmüştür. Ülkemizde bu deneyime sahip mühendis sayısı son derece sınırlıdır.

Ayrıca maddede belirtilen deneyim şartını taşıyan az sayıda mühendisin iş kabul etmemesi ya da sayılarının tükenmesi halinde, bu deneyim yerine geçecek mühendislik faaliyetiyle ilgili de herhangi bir düzenleme getirilmemiştir. Bu durumda, yalnızca deneyim şartını karşılayan mevcut mühendisler çalışma yapabilecek, diğer mühendisler bu alan kapandığı için aynı deneyime ulaşacak yeni mühendisler yetişmeyeceği için elektrik üretim santralleri alanında görev yapacak mühendis dahi bulunamayabilecektir.”

Yine 5. maddenin 7. fıkrasındaki 154 kV'lık enerji nakil hatları ve tip projeleri konusunda getirilen 8 yıl, 36 kV ve altındaki enerji nakil hatları ve şehir şebekeleri projeleri için getirilen 5 yıllık deneyim şartlarına da aynı gerekçelerle itiraz edildi. Aynı maddenin 7. fıkranın (c) bendinde tüm elektrik kuvvetli akım tesisleriyle ilgili olarak mühendisler deneyim şartı getirilerek konuya önem verildiği gösterilmeye çalışılırken, aynı maddenin 15. fıkrasında kamuda proje onayı yapacak amirler arasında elektrik/elektronik dışında makine ve inşaat mühendislerinin de sayıldığına dikkat çekildi. Dilekçede bu çelişki şöyle eleştirildi:

“Yönetmelikle konuya önem verildiği izlenimi yaratılmakla birlikte, elektrik projelerini mesleğinde ne kadar deneyimli olursa olsun

makina ve inşaat mühendislerinin onaylamasının öngörülmesi de teknik olarak olanaklı değildir ve hukuka aykırıdır.

Dava konusu yönetmelikle bir yandan kuvvetli akım tesisleriyle ilgili proje hazırlayan mühendislerde uzun deneyimler aranarak bu alana özel önem veriliyor görünürken, aynı mühendislerin Oda'ya üyeliği ya da SMM belgesi sahibi olup olmadığının aranması önemli bir çelişki oluşturmaktadır. Yönetmelikle getirilen deneyim koşulunun, kuvvetli akım tesisleri projelerinin az sayıda mühendisin tekeline verilmesi sonucu doğurması ve deneyimin sonradan kazanılmasına yönelik herhangi bir düzenleme getirilmemiş olması, bu alana özel önem

verildiği izlenimini de ortadan kaldırmaktadır.”

Dilekçede, 3458 sayılı Mimarlık ve Mühendislik Hakkında Yasa ile mühendislere tanınan hak ve yetkilere aykırı olarak Yönetmelik düzenlemesiyle getirilen sınırlamaların hukuka uygun bu-

lunmadığından, 5. Madde'nin 7. ve 15. fıkralarının iptali gerektiği kaydedildi.

EMO, Danıştay'a yaptığı başvuruda; Yönetmeliğin yayımlanmasıyla birlikte kuvvetli akım tesisleriyle ilgili hazırlanmış ve hazırlanmakta olan projelerin deneyim şartı nedeniyle onaylanmamasının kaos yarattığı belirtilerek, "Aynı şekilde enerji sağlayan kuruluşlara diploma sureti ya da ticaret odasından alınan belge ile başvurular yapılmaya başlanmış ve Müvekkil EMO'nun yetkileri ihlal edilmiştir. Uygulanması halinde telafisi güç ya da imkansız sonuçlar doğuran, aynı zamanda açıkça hukuka aykırı olan dava konusu Yönetmelik hükümlerinin yürütülmesinin durdurulmasının istenmesi zorunluluğu doğmuştur" denildi. ◀

ONAY BEKLEYEN PROJELERDE DENEYİM KOŞULU KALKTI

Resmi Gazete'de 20 Şubat 2010 tarihinde yayımlanan "Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile mühendislere yönelik getirilen deneyim koşulu sonucunda bekletilen projelerin onaylanmasının yolu açıldı.

Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği'ne eklenen geçici madde ile "Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce Bakanlığa projeleri onaylanmak üzere dilekçe ile müracaatta bulunan elektrik üretim tesislerine ait projeler için 9 Aralık 1978 tarihli ve 16484 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan mülga Elektrik Enerji Tesisleri Proje Yönetmeliği hükümleri uygulanır" denildi. Böylece Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği'nin yayımlandığı 16 Aralık 2009 tarihinden önce başvurusu yapılmış olan elektrik üretim tesislerine ait projeler için deneyim koşulu aranmaksızın onaya olanak sağlanırken, aynı mühendislerin bu tarihten sonra sundukları projeler deneyim koşulunu mühendisler yerine getirmemişse kabul edilmeyecek.

16 Aralık 2009 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren yeni yönetmelikle mühendislerde deneyim sorunu yaratılmış, bu deneyim sorunu nedeniyle yaşanan kargaşanın kısmi çözümü için ise işi gerçekleştiren mühendisler yerine proje bazlı muafiyet yöntemine başvurulmuş oldu.